

Raadsvoorstel

onderwerp	Financiële actualisatie Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR)
zaaknummer	Z/26/517275
documentnummer	INT/26/1303339
portefeuillehouder	M. Pluimers - Foeken
portefeuille	Openbare Ruimte

1. Samenvatting

Met dit voorstel wordt de financiële actualisatie van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2022-2032 vastgesteld. Hiermee worden de benodigde middelen voor beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte in de periode 2027-2031 beschikbaar gesteld. De bestaande kwaliteitsniveaus en ambities blijven daarbij ongewijzigd. De actualisatie vormt de basis voor het opstellen van nieuwe beheerplannen vanaf 2027.

Door de financiële actualisatie vast te stellen, blijft de gemeente werken aan een veilige, aantrekkelijke, duurzame en toekomstbestendige openbare ruimte die aansluit bij de wensen van inwoners en de maatschappelijke opgaven van deze tijd.

2. Aanleiding

De gemeenteraad stelt de financiële kaders en budgetten voor de uitvoering van gemeentelijk beleid vast. Met deze actualisatie wordt invulling gegeven aan de in 2022 gemaakte afspraak om de financiële uitgangspunten van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) na vijf jaar te herijken.

Met het IBOR 2022-2032 zijn de kwaliteitsniveaus en ambities voor de openbare ruimte vastgesteld. De hiervoor beschikbaar gestelde middelen lopen tot en met 2026. Om vanaf 2027 uitvoering te kunnen blijven geven aan deze ambities en nieuwe beheerplannen vast te stellen, is een financiële actualisatie noodzakelijk.

De actualisatie sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingsvisie en draagt bij aan de uitvoering van het Collegeprogramma 2026-2030 voor een duurzame, klimaatbestendige en kwalitatief goede openbare ruimte. Het betreft geen nieuw beleidskader, maar een actualisatie van de financiële onderbouwing van het bestaande IBOR, waarmee inzicht wordt gegeven in de benodigde middelen voor beheer, onderhoud en vervanging in de periode 2027-2031.

3. Beoogd effect

Door vaststelling van de financiële actualisatie beschikt de gemeente vanaf 2027 over een actueel financieel kader voor beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte. Hierdoor kunnen nieuwe beheerplannen worden opgesteld en kunnen de vastgestelde kwaliteitsniveaus en ambities uit het IBOR 2022-2032 worden voortgezet. De raad kan via de beheerplannen en de reguliere P&C-cyclus monitoren of de kwaliteitsniveaus worden gerealiseerd en of de beschikbare middelen doelmatig worden ingezet.

4. Argumenten

1.1 De financiële actualisatie is nodig om vanaf 2027 nieuwe beheerplannen op te stellen.

De huidige beheerplannen zijn opgesteld na vaststelling van het IBOR 2022-2032 en hebben betrekking op de periode tot en met 2026. Om in 2027 nieuwe beheerplannen te kunnen opstellen, is een actueel financieel kader nodig voor beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte. De financiële actualisatie laat zien welke middelen in de periode 2027-2031 nodig zijn om uitvoering te blijven geven aan de bestaande kwaliteitsniveaus en ambities. Met het opstellen van nieuwe beheerplannen wordt ook de evaluatie van de afgelopen vijf jaar opgemaakt. Op basis van ervaringen uit projecten, participatie en enquêtes wordt bekeken wat goed heeft gewerkt, waar bijsturing nodig is en welke keuzes nodig zijn voor onderhoud, vervanging en verbetering van de openbare ruimte zodat de nieuwe beheerplannen aansluiten op actuele opgaven en de ervaringen van inwoners.

1.2 De actualisatie is geen nieuw beleidskader, maar een financiële uitwerking van het bestaande IBOR.

Het IBOR 2022-2032 blijft als vigerend beleidsplan van kracht. De vastgestelde kwaliteitsniveaus, ambities en gekozen koers blijven ongewijzigd. Deze actualisatie ziet toe op de financiële uitwerking voor de periode 2027-2031. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de afspraak dat de budgetten na vijf jaar worden geactualiseerd, zonder dat de raad opnieuw een volledig beleidskader hoeft vast te stellen.

2.1 Het handhaven van de vastgestelde kwaliteitsniveaus en ambities zorgt voor continuïteit in het beheer van de openbare ruimte.

De raad heeft in 2022 gekozen voor onderhoudsscenario 1: het behouden van de huidige beeldkwaliteitsambities, het inlopen van achterstanden en het inzetten op de ambities uit het IBOR. Door deze keuze opnieuw als uitgangspunt te hanteren, blijft de gemeente werken vanuit het vastgestelde onderhoudsniveau. Dit onderhoudsniveau is nodig om beheer en onderhoud doelmatig en planmatig uit te voeren, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan de ambities voor een groene, veilige, klimaat adaptieve, duurzame en toegankelijke openbare ruimte. Daarmee blijft de gemeente investeren in een aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving voor alle inwoners van de gemeente Zevenaar.

2.2 Het IBOR sluit aan bij de Omgevingsvisie Zevenaar 2040 en draagt bij aan de uitvoering daarvan.

De ambities uit het IBOR 2022-2032 zijn opgenomen in de Omgevingsvisie Zevenaar 2040. Daarmee vormt het IBOR een belangrijk instrument voor de uitvoering van de gemeentelijke langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Door de financiële actualisatie vast te stellen en de ambities te blijven hanteren, wordt geborgd dat het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van de openbare ruimte in lijn blijven met de doelen uit de Omgevingsvisie, zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid. Hiermee wordt consistent gewerkt aan een samenhangende en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte.

3.1 Door de financiële gevolgen te verwerken in de meerjarenbegroting kan de raad integraal afwegen.

De financiële actualisatie heeft gevolgen voor de meerjarenbegroting. Door deze gevolgen in de meerjarenbegroting te verwerken, kan de raad de benodigde middelen betrekken bij de integrale financiële afweging voor de komende jaren.

5. Kanttekeningen

1.1 Nieuwe ontwikkelingen kunnen aanleiding geven tot bijsturing.

Het beheer van de openbare ruimte blijft onderhevig aan ontwikkelingen zoals klimaatverandering, groei van de gemeente, areaalontwikkeling, veranderende wet- en regelgeving en ervaringen van inwoners. Deze ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat in de komende planperiode aanvullende keuzes of bijsturing nodig zijn. De nieuwe beheerplannen en de reguliere P&C-cyclus bieden hiervoor de momenten om dit inzichtelijk te maken.

2.1 Ontwikkelingen rondom het warmtenet zijn niet financieel verwerkt.

Bij het opstellen van deze financiële actualisatie zijn de ontwikkelingen rondom het warmtenet Zevenaar nog onvoldoende concreet in omvang, planning en financiële consequenties om op te nemen. Om die reden zijn hiervoor op dit moment nog geen aanvullende maatregelen of budgetten verwerkt.

Wel is vanuit het project warmtenet Zevenaar aansluiting gezocht bij de ambitie uit het IBOR om duurzaam en circulair te werken. Bij de aanleg van het warmtenet kan, waar mogelijk, werk met werk worden gemaakt door asfaltverhardingen te vervangen door klinkerverhardingen op locaties waar het wegdek wordt opgebroken. Daarmee wordt een ontwikkeling binnen de energietransitie gekoppeld aan de doelstellingen uit het IBOR en de Omgevingsvisie Zevenaar 2040.

Na besluitvorming over het warmtenet en zodra meer duidelijkheid bestaat over de uitvoering en de omvang van de werkzaamheden, kunnen deze ontwikkelingen alsnog worden betrokken bij de uitvoering van de IBOR-maatregelen en revitaliseringsprojecten. De financiële consequenties worden te zijner tijd uitgewerkt en via een separaat voorstel voorgelegd.

3.1 De ramingen zijn gebaseerd op de huidige inzichten.

De benodigde middelen zijn zo realistisch mogelijk geraamd op basis van het huidige areaal, de vastgestelde kwaliteitsniveaus en de meerjarenplanning. Tegelijkertijd blijven de kosten voor beheer, onderhoud en vervanging afhankelijk van ontwikkelingen zoals prijsstijgingen, rente, aanbestedingsresultaten en beschikbaarheid van capaciteit bij marktpartijen. Hierdoor kunnen de werkelijke kosten afwijken van de huidige ramingen. Via de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd en kan waar nodig worden bijgestuurd.

3.2 De actualisatie biedt geen inhoudelijke herijking van het beleid.

Omdat deze actualisatie uitsluitend financieel van aard is, worden de beleidsmatige uitgangspunten van het IBOR niet opnieuw beoordeeld. Eventuele ambities die inmiddels zijn gewijzigd of nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen vragen daarom om een afweging bij een toekomstige beleidsactualisatie.

6. Alternatieven

2.1 Kiezen voor een lager onderhoudsniveau.

Uw raad kan besluiten om vanaf 2027 een ander onderhoudsscenario te hanteren. Dit kan leiden tot lagere lasten voor beheer en onderhoud. Daar staat tegenover dat de kwaliteit van de openbare ruimte afneemt en dat dit gevolgen kan hebben voor veiligheid, toegankelijkheid, uitstraling van de openbare ruimte en de tevredenheid van inwoners. Ook kan uitstel van onderhoud op langere termijn leiden tot hogere herstel- of vervangingskosten.

3.1 De financiële actualisatie gedeeltelijk vaststellen.

Uw raad kan ervoor kiezen om slechts een deel van de gevraagde middelen beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld door bepaalde groot onderhoud projecten, vervangingsinvesteringen of revitaliserings later uit te voeren. Dit geeft op korte termijn financiële ruimte, maar leidt tot vertraging in de uitvoering, wat op de lange termijn juist hogere kosten zal opleveren. Dit kan de integrale werkwijze onder druk zetten, omdat werkzaamheden dan minder goed gecombineerd kunnen worden met andere projecten, zoals rioolvervanging, klimaat adaptieve maatregelen of revitaliserings. Daarnaast heeft dit invloed op het opstellen van de beheerplannen.

7. Planning en evaluatie

De financiële actualisatie wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030 en vormt de basis voor het opstellen van nieuwe beheerplannen in 2026 en 2027. In de actualisatie is de meerjarenplanning voor beheer, onderhoud, renovaties en revitaliseringsprojecten per wijk opgenomen. De beheerplannen werken deze planning verder uit per beheergroep en geven inzicht in de voorgenomen beheer-, onderhouds- en vervangingsmaatregelen. Na vaststelling van de financiële actualisatie worden de beheerplannen door het college vastgesteld. Over de uitvoering van de beheerplannen en de inzet van de beschikbare middelen wordt gerapporteerd via de reguliere planning- en control cyclus. Bij een volgende actualisatie van het IBOR wordt opnieuw beoordeeld of de beschikbare middelen aansluiten bij de gewenste kwaliteitsniveaus en maatschappelijke opgaven.

8. Communicatie

In het IBOR 2022-2032 zijn concrete doelstellingen over de communicatie met inwoners en voor het betrekken van inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte opgenomen. In hoofdstuk 3 van de financiële actualisatie koppelen we terug hoe dit de afgelopen jaren vorm heeft gekregen. Ook de aankomende jaren zetten we in op participatie met inwoners door omgevingsmanagement.

In mei 2021 is er een belevingsenquête uitgezet onder inwoners. De resultaten hiervan zijn meegenomen in het IBOR. In de financiële actualisatie hebben we de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2025 opgenomen. Om zo goed en concreet mogelijk de ervaringen van inwoners in de aankomende planperiode mee te kunnen nemen, gaan we in 2026 een nieuwe enquête uitzetten. Hierdoor krijgen we opnieuw inzicht in de ervaringen van inwoners. De resultaten van deze enquête nemen we mee in de nieuwe beheerplannen. Op deze manier combineren we praktijkervaringen met de inzichten van inwoners en kunnen we, waar mogelijk, gericht inspelen op hun wensen en behoeften.

9. Financiële gevolgen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt ingericht volgens de uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen exploitatiebudgetten, voorzieningen en investeringen. De lasten voor regulier beheer en onderhoud zijn opgenomen in de begroting als exploitatiebudget. Voor planmatig groot onderhoud, waarvan de lasten zich niet gelijkmatig over de jaren verdelen, worden voorzieningen gevormd met dotaties (stortingen). Volgens het BBV is sprake van een investering als de uitgave meerdere jaren nut heeft. Dit is het geval bij vervangingen. De lasten worden geactiveerd en over meerdere jaren afgeschreven. De jaarlijkse lasten bestaan uit afschrijving en rente. Deze kosten noemen we kapitaallasten. Zo worden de kosten verdeeld over de jaren waarin de investering wordt gebruikt en niet in één keer betaald uit de exploitatiebegroting.

In de onderstaande tabel volgt een samenvatting van de verschillende benodigde middelen voor de komende planperiode. De toelichting bij de cijfers is te vinden in hoofdstuk 4 van de financiële actualisatie.

De kapitaallasten van de investeringen zoals deze zijn aangevraagd in 2022 bij de vaststelling van het IBOR zijn destijds becijferd voor 2026 op € 440.000. Met een ontwikkeling voor 2027 naar € 540.000. Dit is beschreven in het raadsvoorstel voor het vaststellen van het IBOR uit 2022.

	Structureel of incidenteel	2027	2028	2029	2030	2031
Extra benodigde middelen exploitatie n.a.v. actualisatie	Structureel	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870
Kapitaallasten nieuwe vervangingsinvesteringen	Structureel	€ 0	€ 84.723	€ 174.731	€ 287.562	€ 386.311
Impact MJB	Structureel	€ 244.870	€ 329.593	€ 419.601	€ 532.432	€ 631.181

10. Bijlagen

De volgende bijlage horen bij dit voorstel:

1. INT/26/1303340 Raadsbesluit Financiële actualisatie Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR)
2. INT/26/1306810 Financiële actualisatie Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk